

ВЯЧЕСЛАВ ЧОРНОВІЛ ПРОТЕСТУЄ ПРОТИ АРЕШТУ СТЕПАНА ХМАРИ

Київ (УНІАР, УПА). — Тут 21-го листопада газети „Молодь України“ та „За вільну Україну“ оприлюднили заяву народного депутата Вячеслава Чорновола до голови Верховної Ради України Леоніда Кравчука. Цю заяву В. Чорновіл проголосив 20-го листопада на засіданні Народної Ради. В. Чорновіл заявив, що вважає стично, недопустимим для себе переступити поріг зганьбленої насильством сесійної зали Верховної Ради України доти, доки не буде визнано недійсним зфабриковане голосування 14-го листопада і доки не буде звільнений народний депутат Степан Хмара. В. Чорновіл також вимагає створення двосторонньої комісії для розслідування провакції, вчиненої агентом спецслужби Григор'євим.

„Організаційне оформлення депутатської більшості під шантажними ЦК КПУ, підготовлювана спроба зміни регламенту, відсутність гарантій для парламентської меншості викликають можливість реального впливу на законотворчий процес, відводять опозиції ролі статистів. В умовах постійного закриття рота опонентам падає й агітаційне значення парламентських дискусій, до яких народ починає втрачати інтерес. Тому вважаю, що слід надати змогу реакційній більшості парламенту довести до кінця справу зради України, розв'язати економіки, а потім відповісти перед народом за свої дії. У цей період наступу реакції, не погоджуючись на ролію статиста при реакцій-

ний більшості парламенту, вважаю необхідним, не складаючи з себе депутатських повноважень, бути поряд з моїми виборцями, а також з ошуканими виборцями тих 240 округ, депутати яких остаточно демаскували свою антинародну сутність під час тесту на порядність 14-го листопада". Так закінчив свою заяву В. Чорновіл.

У тому ж числі газети, "За вільну Україну" оприлюднено звернення сесії Львівської Міської Ради до Верховної Ради України, у якому народні депутати Львова вимагають скасувати рішення про позбавлення Степана Хмари депутатської недоторканості, негайно звільнити його з-під арешту та об'єктивно розслідувати інцидент і покарати винних у провокації.

Надійшли деякі відомості щодо жінки, яка допомогала полковникові Григор'єву здійснити провокацію. Після показу на телевізії змонтованих правоохоронними органами знімок інциденту, до редакції "газет „Прапор Юності" та „Комсомольська Зоря" надійшли листи від осіб, які були засуджені за різні побутові злочини. Вони повідомляли, що в жінці, котра називалася громадянкою Західньої Німеччини, впізнали Любов Жирну, яка кілька разів була засуджена за пограбування помешкань, за грабунки із вбивством. Їй 30 років, народжена в Херсонській області.

Газета „Прапор Юності", що виходить у Дніпропетровському, надрукувала

(Закінчення на стор. 3)

РЕЖИМ ЗМІЦНЮЄТЬСЯ ЗА ДОПОМОГОЮ АРМІЇ

Львів (УНІАР). — Тут у п'ятницю, 23-го листопада, на бріфінгу у Львівській Обласній Раді поширено наказ начальника генерального штабу міністерства оборони СРСР Мойсеева з 15-го листопада.

У наказі сказано, що у „республіках Закавказзя, Прибалтики, Молдові, західних та центральних областях України, Середньої Азії продовжується ескалація антиармійських та антисовєтських проявів з боку націоналістично настроєних народних депутатів Верховних Рад республік”. Далі ген. Мойсеев звинувачує місцеву демократично обрану владу усіх перелічених республік та регіонів у створенні озброєних формувань та в організації нападів на склади, де зберігається зброя.

Начальник генерального штабу наказує: з 25-го листопада 1990 року озброїти стрілковою зброєю воєнів, які проводять службу в нічних годинах. У республіках

Прибалтики, Закавказзя, Середньої Азії Західної України і в Молдові до 1-го грудня замінити начальниками складів зі зброєю, якщо вони є представниками „коренної національності” і звільнити з лав советської армії неблагонадійних осіб. Цю роботу треба провести за допомогою КГБ та прокуратури. У кожному гарнізоні створити позаштатні командантські підрозділи та озброїти їх. Для допомоги таким підрозділам призначити чергові батальйони з бойовою технікою. Наказ передбачає зміцнення порядку й також заходи безпеки для родин офіцерів.

Тим часом в різних містах України зникають активісти демократичних організацій і щораз частіше трапляються напади на активістів і їхні будинки з побиттям. Побито вікна і закидано камінням також приміщення чернігівського відділу Руху. Це сталося в ніч з 22-го на 23-го листопада.

М. ГОРБАЧОВ ПОПЕРЕДЖУЄ НЕПОКІРНІ РЕСПУБЛІКИ

Москва. — Президент СРСР Михайл Горбачов запропонував підписати тимчасовий Союзний договір і переіменувати країну в Союз суверенних совєтських республік. Ці пропозиції він вніс на розгляд Верховної Ради СРСР.

Виступаючи потім на пресовій конференції, М. Горбачов попередив „норовистих“, до яких він відносив президента Російської федерації Бориса Єльцина і керівників трьох прибалтійських республік — Литви, Латвії і Естонії, — що готовий до „політичної боротьби“, якщо вони відкинуть договір”.

„Нехай виступлять зі своїми пропозиціями, — заявив президент-генеральний секретар, — але якщо вони просто висунуть ультиматум, це лише ще більше дестабілізує становище в країні. Вони повинні погодитися з договором, і вони погодяться”, — строго попередив Горбачов, маючи на увазі уряди Росії, Литви, Латвії і Естонії і, можливо, деяких інших республік.

Відповідаючи на запитання про порядок надання незалежності республікам,

Горбачов сказав, що незалежність вони можуть здобути лише в результаті всенародного референдуму, а не на основі рішення республіканського парламенту.

Союзний договір, що його запропонував Горбачов, надає республікам певну автономію, однак Москва продовжуватиме контролювати армію і КГБ, займатися справами зовнішньої політики, організувати фінансову систему, контролювати використання природних багатств на всій території Союзу. Договір надає республікам право „визначати форми власності і вибирати економічну систему“. Однак критики проєкту Союзного договору тут же зауважили, що контроль Москвою фінансової системи виключає будь-які економічні свободи на місцях.

На думку акредитованих у Москві американських журналістів, Єльцин і лідери Латвії, Литви, Естонії і Грузії напевно прийдуть до висновку, що пропозиція Горбачова веде до зміцнення центральної влади і не служить інтересам економічного розвитку республік і Союзу в цілому.

**Л. ВАЛЕНСА ЗМАГАТИМЕТЬСЯ У
ДРУГІЙ ТУРІ ВИБОРІВ
ІЗ С. ТИМІНСЬКИМ**

Варшава, Польща. — Лех Валенса, голова крайового комітету профспілки „Солідарність”, набрав у першій турі президентських виборів в Польщі, які відбувалися в неділю, 25-го листопада, 40,2 відсотків голосів, але не здобув вимаганого більшістю 50 відсотків і біжить і тому мусить змагатися в неділю, 9-го грудня із Станіславом Тимінським, донедавна невідомим польським емігрантом в Канаді і Перу, який виїшов другим кандидатом в голосуванні і тим самим цілковито відсунув кандидатуру теперішнього прем'єр-міністра Польщі Тадеуша Мазовецького.

Після офіційного проголошення результату виборів Станіславський заявив, що коли йому за короткий час передвиборчої кампанії вдалося перемогти Мазовецького, то в другій турі він переможе також Л. Валенсу, який, на думку Тимінського, не має жодної візії, як має виглядати Польща в майбутньому. „Я хочу перетворити свою батьківщину в багату європейську країну, зрівняти її з іншими країнами Західної Європи і закінчити процес пігмаліонного існування польського народу”, — заявив Тимінський популярність якого в Польщі зростає дослівно кожної години.

На одному зібранні Тимінський назвав Валенсу

„історичним гаслом”. Він додав, що він зробив для Польщі дуже багато, але в теперішній ситуації вже більше зробити не зможе і залишитися для багатьох його прихильників символом змагання польського робітництва за комуністичним режимом за свободу оновлення Польщі.

У понеділок, 26-го листопада, прем'єр Т. Мазовецький відбув засідання зі своїм кабінетом і обговорив з ними свій есентуальний відхід з уряду у висліді програмних президентських виборів. Мазовецький займав свій пост прем'єра на протязі 15 місяців. На передодні президентських виборів він заявив, що зрештуйє з прем'єра у випадку поразки і займатиметься політикою в рядях опозиційних партій. Мазовецький зрештуйєвав з прем'єра у понеділок, 26-го листопада. Кандидатуру нового прем'єр-міністра повинен висунути новий президент, який буде обраний у другій турі виборів. Прихильники Мазовецького заявили, що вони віддадуть свої голоси Валенсі, щоб не допустити до влади „невідому в Польщі людину”, тобто С. Тимінського: 60 відсотків (36,000) польських громадян, які тимчасово перебувають в ЗСА віддали свої голоси Валенсі, 33 відсотки Мазовецькому і тільки три відсотки Тимінсько-

му.

Появилася книжка д-ра Ю.С.Н.
Луцького про літературу

Лондон-Дюргам. — 3 циклу праць Російського інституту ім. В. Авереля Гаррімана для завантованих студій Совєтського Союзу при Колумбійському університеті та виданням університету Дюк, тут цього року появилася англійською мовою 351-сторінкова книжка Юрія Н. Ступського професора-смертня в Департаменті слов'янських мов і літератури, університет у Торонто та автора, перекладача і редактора понад 30-ох книжок з української літератури і мови. п.з. „Літературна критика в совєтській Україні“.

Пітер Ершов так окреслює що працю: „Ця досконало удокоментована і обдмана книжка, яка проходить крізь трагічну долю української літератури, при давлінованій і скривавленій совєтським режимом. Використовуючи сьгодні підкісні видання (особливо різкі за кордонами Совєтського Союзу), як теж досі неопубліковані матеріали з колекції українського письменника Аркадія Любченка, який творив під пануванням совєтської влади, але втік на

Захід і там помер у 1945 році). — Його щоденник, листування, літературні персонажі, копії протоколів, резолюцій, документів літературних кіл „Валліє” тощо (автор звертає особливу увагу на бурхливий Ренесанс української культури в 1917-1930 роках)”. Книжку що можна набути, звернувшись на адресу: Duke University Press, 6697 College Station, Durham, N.C. 27708.

**ТОВАРИСТВО
ДОПОМОГИ УКРАЇНІ
В ГАРТФОРДІ**

Гартфорд, Конн. — Тут в неділю, 9-го грудня, в шкільній залі церкви св. Михайла відбудуться Установчі збори Товариства Допомоги Україні. Метою товариства є дати допомогу організації Рух та включитися в акцію збирання фондів на медичну допомогу дітям, які потерпіли внаслідок катастрофи в Чорнобилі. Головним бесідником буде один з провідних діячів Руху.

*Комуністи пікетують Верховну
Раду за народні гроші*

Київ (УНІАР, УПА). — Тут у вівторок, 20-го листопада, перед будинком Верховної Ради України зібралося до 5,000 прокомуністичних маніфестантів, які вимагають негайного підписання нового союзного договору. Серед партократів також іде збір підписів з вимогою покарати Степана Хмару. Учасників акції різко засуджують Народу Радю. Тексти для збору підписів приносять в установи та підприємства працівники міліції, передають партійним та профспілковим керівникам, які не проводячи ніяких зборів і ні з ким не узгоджуючи текст збирають підписи серед партійних службовців і передають до Управління внутрішніх справ.

З найбільш зрусіфікова-

них областей України відправлено до Києва спеціальні поїзди з прокомуністичними делегаціями для участі в пікетуванні Верховної Ради. Наприклад, з Дніпропетровського вирушив спеціальний туристський поїзд на 400 місць. Для цього звичайний туристський маршрут Дніпропетровське-Одеса-Кишинів змінено, місця в поїзді розподілені Миським комітетом КПУ. Кожному учасникові поїздки дорогою, проживання в готелях і харчування сплачено за державні гроші. Крім того кожен отримав додатково по 100 карбованців і по 100 талонів на купівлю продуктів і товарів.

Аналогічні інформації надійшли з Прилук, Криничок, Дніпродзержинського, Одеси, Миколаєва, Херсо-

**Відновлять Києво-Могилянську
Академію у Києві**

Монреаль (БУІ). — На від'їздому з Канади д-р Ол. П. Демченко з Києва дав виступ у залі св. Покровської Церкви на Розм'яні на тему стану й перспективи української науки на Батьківщині. Як член Президії Української Наукової Асоціації в Києві він наголошував на незалежності наукової праці від партійних і державних „апаратників“ і присягав велику частину своєї доповіді справі відновлення Києво-Могилянської Академії, зливкуваної, як відомо, в 1920 році більшовиками, а відновленої есхизмним Урядом УНР у 1938 році на чужині. Ця установа під назвою „Українська Могилянська — Мазепинська Академія Наук“ — УММАН у діячості вже понад півстоліття діє як науково-дослідна колегія вчених із

різних континентів й від 1988 р. є членом Наукової Ради при СКВУ. Присутній на виставі д-р Яр. Рудницький, президент УМАН, гаряче вітає ідею відновлення Академії в Києві у імені Президії УМАН обіцяв всебічну підтримку ініціаторам віднові К-М. А в Україні.

В часі окремої зустрічі обох вчених після доповіді переговорено деталі можливого співробітництва між УМАН і К-М. Академією в Києві в ближньому майбутньому.

Гостеві передано новішнє видання УМАН — про назовництво графітів св. Софії в Києві, про літературну спадщину І. Мазепи та ін., а теж і деякі випуски „Записок УМАН”, зокрема ювілейне з нагоди 50-ліття 1938-1988.

Москва попереджус С. Гуссейна

Москва. — Виступаючи на пресовій конференції, новий начальник управління інформації міністерства закордонних справ ССРСР Віталій Чуркін — признаний на цей пост замість Геннадія Герасімова, який від'їжджає до Португалії, де буде амбасадором ССРСР у Лісбоні — обвинуватив Ірак в порушенні даної раніше обіцянки не перешкоджати виїздам з країни советських громадян і попердив, що становище Москви щодо режиму Саддама Хусейна може погіршитися.

В. Чуркін повідомив також, що міністер закордонних справ ССРСР Едуард Шеварднадзе у понеділок, 26-го листопада, протягом чотирьох годин розмовляв з його іракським колегою Таріком Азізом, який прибув у Москву, і ясно дав йому зрозуміти, що Москва має намір настановити на безумовному виконанні Іраком всіх резолюцій Ради Безпеки ООН.

У вівторок, 27-го листопада відбулася зустріч Е. Шеварднадзе з міністром закордонних справ Саудівської Аравії Саудом аль Фей-

салом. Головною темою розмови було обговорення становища в районі Перської затоки.

За словами В. Чуркіна, покищо нема ніяких даних про те, що совєтські громадяни, які перебували в Іраку до початку агресії проти Кувейту (їх загальна кількість перевищувала 8,000 осіб), використовуються як "живий щит" на випадок можливого нападу американців, однак обмеження свободи їх пересування само собою недопустиме.

Раніше Шеварднадзе заявив, що Совєтський Союз схвалить застосування проти Іраку військової сили, якщо мирні (дипломатичні і економічні) заходи впливу не виявляться ефективними. Саме на це схвалення тепер розраховують у Вашингтоні, вважаючи, що згода Москви захитає нерішуче становище, зайняте двома іншими постійними членами Ради Безпеки: Францією і Китаєм. Рішучість Великобританії підтримати Америку навіть після резигнації Маргарет Тачер не піддається сумніву.

У СБИТИ

В ОПУБЛІКОВАНОМУ ОРГАНІЗАЦІЄЮ Об'єднаних Націй звітним доповідям говориться, що в Ірані дані порушуються права людини і це вже стало коженденно практичною уряд, який вважає, що кожний громадянин Ірану є власником держави і вона може робити з ним, що хоче. Уряд, а згідно поліція і державні органи безпеки, засилують до тюрем і концтаборів тяжкої праці тисячі іранців і цей процес навіть не проходить нормальної судової процедури і не є санкціонований прокураторами. У звітному доповіді говориться, що про топтання прав людини в Ірані світ дуже мало знає, бо іранці, пересічні і високо заангажовані, бояться про ці справи говорити, знаючи, які з цього випливатимуть консеквенції.

В НЕДІЛЮ, 25-ГО ЛИСТОПАДА, терорист з єгипетської

автомобілі. Загинуло чотири особи, три військовики і одна цивільна особа. Тяжко були поранені 24 особи в автобусі. Інформаційні агентства повідомляють, що відповідальність за цей терористичний акт взяла на себе Йорданська фундаменталістська організація «мусульманський Джігад Бей Аль-Магдес», яка повідомила Асошіейтед Пресс, що це їхні люди виконали доручення. Клітина організації діє на території Єгипту. Президент Єгипту Госні Мубарак висловив співчуття Ізраїльському уряду і надію, що цей випадок не стане причиною напруження відносин між обидвома країнами. Ізраїльські чинники були дуже огічені випадком.

В АМЕРИЦЕ

ОФІЦІЙНІ ЧИННИКИ уряду президента Буша та закордонні дипломати заявили, що ЗСА мають за собою достатню кількість голосів у Раді Безпеки Організації Об'єднаних Націй, щоби здобути рішення про можливість ужиття збройних сил, якщо Ірак не відігне своїх військ з Кувейту до кінця січня 1991 року. Самієї резолюції це не оформлено, однаке дискусія над її змістом висловлю відбудеться вже в найближчих днях, а саме голосування над її прийняттям може відбутися вже в четвер, 29-го листопада.

ЧОТИРИ РОКИ ПІСЛЯ

ність у постійному повільному спаді незаконних імігрантів до ЗСА, то раттовю число нелегальних імігрантів значно збільшилося. Визначається, що причиною цього є великі можливості обминати всі закони шляхом здобуття фальшивих документів, що останніми місцями стали дуже поплатним комерційним заняттям багатьох у ЗСА. З уваги на це останнім часом розпочато в Конгресі нові обговорення над встановленими законами в 1986 році, щоб з'ясувати чи вони від початку не були ефективними чи їх просто невміло застосовувано.

ПРОДАВЦІ ЗАОХОЧУЮТЬ заможних покупців набувати дорогі речі, як люксові авто, човни, футра тощо ще перед кінем бieżучого року поки увійде в життя з 1-им січня 1991 року новий закон про оподаткування „люксових речей”. І, як виявляється, багато покупців беруть ці поради під увагу, бо багато продавців саме цих люксових речей зазначають, що їхні продажі значно підійшли вгору, зокрема коли йдеться про автомобільну індустрію, а засоби масової інформації живляють для реклами саме цього факту про нові податки.

Молоді таланти виступлять в Музичному матіне

Оля Протиняк

Марко Худьо

Марта Ключас

Нью Йорк (О. Процюк). — Згідно з 25-літньою традицією, 72-й Відділ Союзу Українок Америки влаштує Музичне матіне, що відбудеться в неділю, 2-го грудня, в Українському Інституті, 2 Схід 79-та вул.

Початок о год. 4-й по полудні. Після програми Відділ запрошує на перекуску. В програмі виступлять: альт Христя Терлецька, Марко Худьо, баритон. Йому акомпанюватиме піаністка Марта Ключас.

Цього року пощастило запросити молоду талановиту піаністку зі Львова Олю Протиняк, яка цього року літом закінчила Київську консерваторію. Вітаємо та нетерпляче очікуємо виступу.

Парламентарії радили утриматися від страйків та інших акцій громадської непокори, посилаючись на складну політичну ситуа-

(Закінчення на стор. 3)

СВОБОДА

SVOBODA (ISSN 0274-6664) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 40 Montross Street, Jersey City, N.J. 07302.
Svoboda (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036
Бюро УНЧ у Вашингтоні (202) 347-UNAW, (202) 347-8631 (факс.)

Subscription 1 year \$40.00 6 months \$22.00 3 months \$12.00
UNA members 1 year \$15.00 Change of address \$1.00 Make check or money order payable to "Svoboda"

Postmaster: send address changes to
Svoboda, 40 Montross Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel. (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Переплата на рік \$40.00 на півроку — \$22.00 на 3 місяці — \$12.00
Для членів УНЧ \$15.00 річно. За кожну зміну адреси — \$1.00
Чек, грошові перекази виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Буш серед війська в Савдійській Аравії

Зараз після закінчення у Парижі вершинної конференції 32-ох європейських держав плюс Америка й Канада — президент Джордж Буш полетів до Савдійської Аравії. В середу минулого тижня перевів переговори на куртуазній візиті у короля Савдійської Аравії Фагі, де був також емір Кувейту аль-Сабах. Обидва найбільш зацікавлені у тому, щоби покласти край іракському гітлерові — Саддаму Гуссейнові. Можна уявити, що всі ті розмови Буша в столиці Савдійської Аравії оберталися довкола проблеми Іраку й можливого вибуху війни у тому обширі в найближчих тижнях чи днях. У четвер минулого тижня, в Дні Подяки, Буш перебував у квартирі морської піхоти й англійського експедиційного корпусу недалеко кордону окупованого Іраком Кувейту.

За твердженням найвидатніших телевізійних коментаторів і часописних редакторів, які товаришували Бушеві в подорожі на Близький Схід військо вітало свого конституційного головного командуючого з ентузіазмом, що його виявило на американський лад — голосно, сердечно. Той настрій півмісячного американського війська в пустині Савдійської Аравії яскраво різнився від настроїв у самій Америці, де ворожа Бушові демократична опозиція, головню пів крило Демократичної партії у Конгресі, використовувала зрозумілий острах родин змобілізованих воєнків для ведення пацифістичної пропаганди. Президент підкреслює в своїй промові до війська, що він довго вичікував, щоб Саддам Гуссейн добровільно відкинув свої війська з Кувейту і цим убезпечив свій власний народ та світ від страшних наслідків війни. Буш ще раз звернувся із закликом до Саддама Гуссейна, щоб той негайно звільнив усіх закладників, бо у протинному випадку дорого заплатять за свій злочин. Буш з'ясовував воєнкам, що йдеться про фанатика, який прагне володіти над світом і що вони, воєнки, вислані з місією забезпечити волю Америки...

Нема сумніву, що відвідини Бушем і його дружиною Барбарою пустині Савдійської Аравії, де він, Президент, стояв у дружині у черзі, щоб дістати святковий обід з індиком, ті відвідини піднесли дух військовиків, які дістали наявний доказ, що про них не забули і що їхня місія не є, як заявив їм їхній провідник „невикональною місією“ (титул популярного телевізійного фільму). Президент Буш сподівається, що неприхильна пропаганда півачьких кіл потахне, коли Рада Безпеки ООН прийме нову резолюцію із дозволом повести війну проти Іраку після вичерпання заходів мирно закінчити конфлікт. Таке засідання Ради Безпеки ООН має відбутися у цьому тижні й Горбачов ніби погодився, що СРСР, як один із п'яти постійних членів Ради з правом вето, також голосуватиме „за“. Провівши День Подяки з військом, Буш відвідав президента Єгипту Госні Мубарака в Каїрі. Буш і Мубарак — це давні заприязнені лідери і теперішня їхня зустріч проходила в якнайкращій атмосфері. Єгипет покищо навіть зискав на конфлікті Заходу з Іраком: Америка подарувала йому великий борг, єгипетські громадяни в Іраку й Кувейті мали змогу переїхати до своїх родин в Єгипті. Але близька відаль Єгипту до Іраку може принести катастрофу головному містам Єгипту, Каїру й Александрії. На телевізійній мережі Ен-Би-Си передавали інтерв'ю Тома Брокава з Госні Мубараком, в якому цей останній знову потвердив, що Саддам Гуссейн обманув його, Мубарака, сказавши, що він не атакуватиме Кувейт.

Останнім етапом подорожі Буша була Швейцарія, де він зустрівся з президентом Сирії Ассадом. Ця зустріч контроверсійна, бо Ассад відомий, як один з головних покровителів міжнародного тероризму. Речник Буша виправдував ту його зустріч і наразі з Ассадом пріоритетом: тепер найголовніша справа — якнайшвидший фронт проти Саддама Гуссейна.

Вся та минулотижнева подорож президента Буша стояла під знаком неминучого збройного удару з Іраком. Це сумно, бо загинуть тисяч молодих осіб у воєнських уніформах, а також цивільного населення без уваги на край і націю — це трагедія. Всесвітня історія записала багато таких трагедій, які були і будуть з преріжних, добрих і недобрих, причин.

Спробую нагадати перебіг програми концерту.

Гласність і перебудова виявляються тільки етапом запланованої згори партійним проводом перебудови, що має допомогти витягнути Союз з кризи. Вже саме поняття „революція згори“, що його виступав Горбачов, абсурд. Яка це революція, що її планує самий уряд, оця „гора“, проти якої повинна діяти революція. Це лише нове окомілювання партійної бюрократії, щоб не допустити до справжньої революції, яка єдина могла б направити всі лиха, заподіяти шість бюрократією, виправдати країну з кризи. Тож і не треба дивуватися, що ця запланована „революція згори“ не вдається, а навпаки поглиблює існуючу кризу.

Приглядаючись до метушливої активності теперішнього керівництва, завважується, що в нього одна-єдина ціль: за всяку ціну врятувати імперію. В цьому він зовсім подібний до Леніна, який теж використав так звану пролетарську революцію 1917 року, щоб відновити імперію, яка вже тоді була розвалена з кінцем світової війни. Для цієї цілі Горбачов, як і тоді Ленін, має тиху, як і тоді Ленін, мас тиху, як і тоді Ленін, підтримку західного світу, який — як і в час Першої світової війни — не бажає розпаду останньої імперії, лякаючи всіх хаосом і неспівністю, що вібить загрожують з боку отих пригноблених імперією союзників народів, які прагнуть лиш одного: жити своїм особливим життям.

Безнадійну ситуацію з перебудовою побачили вже і на Заході. Впливовий лондонський економічний тиждень „Економіст“ з 20-го жовтня 1990 року лише ясно про розпаданні Союзу, змальовуючи такі картини останніх подій, як штурм квартири КГБ у Тбілісі, чи марш стотисячної маси народу в Москві з вимогами резигнації уряду (можна б тепер додати і страйк студентів у Києві,

О.Т.

А ВОРОГ НАШ — ЦЕ ІМПЕРІЯ

що успішно відбувся згодом), як і шоденні атаки на монументи Леніна, — та додає коментар, що єдина подібна трансформація перебудована громадянську війну 1917 року і розкол імперії. „Тоді, — пригадує „Економіст“ — кожна країна теперішнього Союзу, від Балтійського моря до Транскавказії, і від України до Центральної Азії проголосила незалежність і була згодом знову підкорена насильством російської Червоної армії. Ця пригадка про становлення імперського порядку при допомозі армії не безпідставна. Хаос, що його боїть Захід, не загрожують ніякому порядку, бо порядок не було і нема. Історія розрізняє Союзівський Союз і інші країни, але теж розрізняє усі оці силою включені у Союзівський Союз народи, як окремі національні одиниці, які мають своє історичне життя. Тож — як це справедливо називає „Економіст“ — „Союзівський Союз об'єднаний роз'єднанні“, і залишається союзом тільки завдяки армії і насильству, що постійно здійснювали плявання колоніальну політику Москви. Тож не „революція згори“, а дві інші сили діють в напрямі справедливої дезінтеграції Союзівського Союзу, а саме націоналізм і перенесення відповідальності за економіку з центру у Москві до місцевих законно вибраних інституцій влади в кожній окремій республіці Союзу. Наболовішою проблемою московського центру є новий союзний договір. Пропонуваний всемогутнім союзним президентом цей договір — ніщо інше, тільки шукання принципу затримати союз і затримати російську імперію. Проти договору є окремі республіки. Надиво, проти до-

говору є теж російська республіка, хоч вона творить основу імперського становища Союзівського Союзу. Та вже і російські патріоти бачать, що імперія — це не така щаслива розв'язка історичного життя народу і вона несе загалу і панівній нації, як це вже доказала історія.

Новий союзний договір — це теж основне питання у ставленні до суверенності України й воно бою основною темою Других зборів Народного Руху України, що пройшли в кінці жовтня 1990 р. в Києві. Хоч Рух був заснований для рятунку України від кризи з думкою про перебудову, та вже ці Другі збори визначили точніше завдання цієї всенародної організації. Україна у кризі, разом з цілим Союзом, але вона не сама попала у цю кризу: її втиснула у кризу колоніальна політика імперії. Тож Україна не треба перебудови: Україну треба збудувати, а для того потрібно знищити цю стару колоніальну імперію, треба знищити стару невідповідну і нежиттєздатну будівлю і поставити нову, установити самостійну державу. Цю думку почули учасники народних зборів від поета Івана Драча в його доповіді, що й була головним експозе Руху. Драч, вже на вступі, засудив імперіалістичну революцію, яка, замаскувавшись під соціалізм, відновила колоніальну імперію, що — для того, щоб втриматися — перебуває в перманентній війні із своїм населенням. Драч засудив заходи Горбачова для реставрації нового „соціалістичного райху“, він навіть не забув згадати „новітню імператрицю“, яка так невідлучно і непохитно стоїть при боці самовизначеного президента Союзу з правами самодержця. Драч під-

креслив, що на оборону імперії відозвалися тепер навіть колишні супротивники імперіального президентства. Ось колишній дисидент, автор славної книги про ГУЛАГ Олександр Солженіцин теж став у обороні імперської Росії, відмовляючи праву Україні на самостійне існування. Драч же й пояснив цей виступ цього оборонця традиційної колоніальної Росії, що це добре і на часі, бо його виступ „розвіє ілюзії“, проясне політичну ситуацію, відкриває очі тим малоросам на Україні, хто з наївності чи з лінощів втішає себе за давнього традицією, що наше національне відродження можна виканючити і виплакати у Москві, підкреслюючи, що „нам треба бути готовим до того, що саме проти визвольних змагань українського народу буде вчинений найшаленіший опір з боку імперського центру“.

Експозе Івана Драча на народних зборах у Києві — це дороговказ для всіх демократичних і патріотичних сил України до змагань за українську державність. Дороговказ цей не новий, він звучить тим самим гаслом у всіх нашіх історіях, у словах і діях політичних провідників з Мазепою у провіді, й у словах і писаннях найкращих умів з Шевченком у провіді, в яких теж ясно визначено ціль змагань: повалити імперію. Головний ворог — це імперія, яка змінює зовнішню форму, але не міняє своєї політичної лінії. Варто пригадати, що оці оборонці імперії і теперішньої і колишньої. У наш час, коли всі наші, навіть отої застійної колоніальної Африки, змагаються і знаходять свою національну самобутність, щоб у своїй хаті розвивати своє національне єство, на захист останньої імперії стають не справжні націоналісти, але національні перекинчики. В особах обох зга-

(Закінчення на стор. 4)

З ЛІСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

ЧИ Є У НАС МІСЦЕ НА ПРАВДУ?

Коментар Тараса Гунчака на мою статтю „За яку структуру допомоги Україні?“ (Свобода з 25-го жовтня 1990 року), мене справді здивував. Правдою є, що у своїй статті „Свобода“ з 27-го, 28-го, 29-го вересня я подав своєрідний модель допомоги Україні, хоч мені незручно називати це моїм моделем. Модель цей зродився після багатьох розмов з представниками Руху, керівниками майже всіх комітетів сприяння Рухові і деякими громадськими діячами. Я очікував, що Т. Гунчак, як голова Екзекутиву Народного Фонду Допомоги Україні, як перший серед рівних в заінкорпорованні Фонді Допомоги Дітям Чорнобиля і у Фонді Руху, дасть українській громадській організації виплати у Москві, підкреслюючи, що „нам треба бути готовим до того, що саме проти визвольних змагань українського народу буде вчинений найшаленіший опір з боку імперського центру“.

Т. Гунчак закидає мені, що я „не придержуюсь чесному дискусії“ (а де докази цього?), що моя стаття „рясна неточностями“ та „перекрученнями“, що деякі мої твердження не відповідають правді. Ці закиди не підтверджені фактами і є порожніми словами.

Я свідомий, що закиди, які робить Т. Гунчак на підставі документів і попередніх публікацій в пресі, не будуть мати найменшого впливу на творення нової структури допомоги Україні в Америці. Але ці факти можуть мати деяке значення для вивчення даної ситуації об'єктивним істориком (який такий історик колись знайдеться, в чому я дуже сумніваюся).

Головний закид Т. Гунчака в мою сторону полягає в тому, що я, мовляв, написав „неправду“, кажучи, що Фонд Руху змінився на Фонд Допомоги Дітям Чорнобиля. Правда, я так написав і далі тверджу, що так було. Подивіться, що про це говорять незаперечні факти: „Свобода“ з 30-го вересня 1989 року повідомляла: „При Т-ві Української Мови ім. Шевченка створився окремий Фонд Допомоги НРУП“ (Народному Рухові України за Перебудову). Подібне повідомлення подав також „Український Тиждень“ з 8-го жовтня.

У заклику Екзекутиву Фонду Допомоги Дітям Чорнобиля („Свобода“ з 18-го листопада 1989 року) пишеться дослівно: „Після чисельних консультацій нарад, три члени комітету, проф. Т. Гунчак, проф. Р. Воронка і Віктор Рудь, рішили інкорпувати Фонд Руху під новою назвою „Фонд Допомоги Дітям Чорнобиля“. Зміна назви сприятиме отриманню медичної і технічної допомоги від корпорацій і фондів“. Отже, що це? Чому і для чого Т. Гунчак міняє 25-го жовтня 1990 року те, що писав рік перед тим, 18-го листопада 1989 року, у тій же самій газеті? Чи це називається „чесна дискусія“?

І я запитую: чи у своїй статті я оспоровав зміну назви Фонду? Ні, не оспоровував, бо уважав і далі уважаю, що той крок, у той час, був зроблений доцільно. Я

стверджував лише факт зроблення цієї зміни.

Я написав, що 8-го травня 1990 року Фонд Руху заінкорпоровано, як приватну устанovu. Т. Гунчак пише: „Це звичайно неправда. Фонд заінкорпоровано на базі членства“. Я не оспоровував і далі не оспорожую доцільності існування такої приватної установи. У демократичному суспільстві є місце і на такі. Чому цього соромитися? Чому такої приватної установи відкидати? І знову ж, я стверджував лише факт на підставі копій сертифікатів інкорпорації Фонду Допомоги Дітям Чорнобиля (з 13-го листопада 1989 року) і сертифікату інкорпорації Фонду Руху (з 8-го травня 1990 року), копії яких передав мені д-р Б. Бурачницький. І я знову стверджував і підтверджував, що Фонд Допомоги Дітям Чорнобиля і Фонд Руху заінкорпоровано, як приватні інкорпорації без членства (у т. з. обидвох сертифікатів говориться: „The corporation shall have no members“) і що вони заінкорпоровані на довичне існування (у точці 8-й обидвох сертифікатів дослівно говориться: „The duration of the corporation's existence shall be perpetual“). Якщо після цього були будь-які зміни у сертифікатах обидвох інкорпорацій, чи зроблені будь-які додатки, то про це, як і про сам факт інкорпорування, ніколи Т. Гунчак не повідомив членів Екзекутиву Народного Фонду Допомоги Україні, ані не повідомив, хто і за яким ключем увійшов до керівництва Фонду Руху. Т. Гунчак повинен знати, що членство у приватній корпорації це не означає, що корпорація є громадською установою і що управу чи керівництво громадської організації такий вибирають на громадських зборах, і що ніде, і ніколи ініціатори не проголошують самі себе директорами громадської установи.

Раз ми при різних фондах, я не можу не згадати, що існує ще один фонд. Це Фонд Руху Дітями, якого Т. Гунчак чомусь не згадує ані словом. Цей фонд постав у жовтні 1989 року („Українські Вісті“, Дітройт, 29-го жовтня 1989 року) і на конто якого М. Коць зложив у Нью-Йоркській „Самопоміч“ 250,000 дол. Хто цим Фондом розпоряджає (а все ж таки, це великі гроші), що з ним сталося, до сьогодні так і не відомо українській громадській організації.

В іншому місці Т. Гунчак нібито цитує мою статтю, наводить одне речення розбівши дванадцять точками: „... без статуту і правил... Екзекутив... виявився непрацездатною...“. Ця цитата зовсім спотворена і ніяк, і в жодному сенсі, не відповідає тому, що я написав. А я написав так (і що це раз стверджує і підтверджує з повною відповідальністю): „Без статуту і правил... Екзекутив... як керівний орган запланованої і загальногромадської допомогової організації, виявився непрацездатною“. Зіставивши те, що я писав, з цитатою, яку подає Т. Гунчак, мимоволі вириннає питання чому і з

(Закінчення на стор. 4)

Наталія Осика

НАРОДНИЙ ДЕПУТАТ — АГЕНТ КГБ

вільному, який назвався Володимиром Івановичем. Працівники відділу кадрів залишили свої робочі місця і вийшли. Володимир Іванович відразу ж замкнув двері на ключ, підійшов упритул до Григорія й показав посвідчення майора КГБ. Майор мав роки сорок, відзначався спортовою поставою, приємною вчливостю, але і твердістю. Спочатку хвалив молодого журналіста за гострі репортажі, за вміння розмовляти з людьми, потім розповів Г. Ахтиркові його власну біографію. Він знав не лише, де навчався Григорій, знав усі його незначні огріхи студентських і післястудентських років, знав про два родинних епізоди то-що. Відчувалося, що цей чоловік бачить все крізь роки і стіни... — розповів Ахтиркові. Відвертого шантажу не було, та й збірний компромітивний матеріал виявився надто дріб'язковим. Майор КГБ лише сказав, що йому потрібна допомо-

га. Мовляв, Ахтиркові багато іздати, в області є оборонні об'єкти, біля котрих бувають закордонні журналісти та інші підозрілі особи. Треба повідомити всю інформацію про них — в обороні важлива кожна дрібниця. І ще: у країні почали зміни, але до них не всі ставляться однаково. Тому для КГБ важливо знати наперед про заплановані екстремістські заходи. При цьому майор підкреслює, що він і всі працівники КГБ за переконаннями ліві, але без загострень і кривавих конфліктів. І, звичайно, боряться проти консервативіст і бюрократів.

„Не те, щоб я повністю повірив, — оповів далі Ахтиркові. — Я прийняв його концепцію, як робочу гіпотезу: а раптом і справді так? Крім того, я був у стані ейфорії після XXVII з'їзду КПСР: почалося! І навіть вирішив вступити до партії. І вступив згодом. Але скажу чесно: головний мотив мого „так“ був інший — я

злякався. Відчувати таке, ніби весь я опинився в полоні цього чоловіка. Підсвідомий, неkontrolований страх. Хотілося хоч якось його зменшити. І я погодився“.

Чому вибрали саме вас? — запитав кореспондент.

— А чому ви думаєте, що тільки мене?.. Пізніше я довідався, що два мої колеги також є сексотами. А скільки ж я не знаю! Певен, що і в вашій редакції вони є. Така система, — відповів Г. Ахтиркові.

Для першого разу йому довелось поїхати в місто „Дручів“ де в день „Х“ мали ліквідувати військовий об'єкт. Потрібна загальна інформація про настрої і поведінку людей. Прибувши до призначеного міста, Ахтиркові побачив те, що не раз бачили на телевізійній мільйоні людей: ракета застарілої конструкції без боеголовки піднялася в небо, щоб упасти десь в океанській хвилі. Повернувшись, зателефонував. Йому призначили зустріч в готелі „Волга“. Порадили йти „з кам'яним обличчям“. Помітив, що працівники готелю глянули на нього так, ніби дивилися крізь скло.

Закінчення буде.

Лілія Палій

„ЗОЛОТИЙ ГОМІН“

II.

Вечір відбувся у т.зв. Жовтневому паладі культури, де в минулому була квартира НКВД і де в підвалах колись катували, а то й розстрілювали в'язнів. Це додало особливий історичний важливості цьому вечору.

Коли вже зовсім стемніло, два священики відправили Панахиду за закатованих діячів культури України перед захрилим і воритим Софійської дзвіницею. Увійти до Собору як було заплановано, не дозволили. Зібралось тільки кількасот людей, мабуть, важко було дізнатися киянам про цю Панахиду. Прийшли молоді і зовсім старенькі люди, свічки, що їх вони тримали в руках, освітлювали їхні засмучені обличчя. Хтось підніс плятків із, наче б розп'ятою жіночою фігурою і колоском пшениці, у верхній частині плятату дата 1933 у терновому вінку. Розсіяний вітром брактині-жовті прапори прямо падали, освітлені прожекторами.

Після Панахиди відбулось віче на Софійській площі. Коли я сама верталася вночі, йдучи вулицями Києва по нерівних плитах тротуарів, слабе світло ліхтарів пробилось крізь листя дерев і мені здавалось, що це всі тільки сон, а в душі був дивний спокій, відчуття, що знайшла щось давно втрачене.

Ми слухали — нас слухав.

На святковому вечорі в Паладі „Україна“, збиралось понад дві тисячі земляків, які тільки нещодавно змогли свободіше відітхнути і свободно велитися тим, що вони українці.

Спробую нагадати перебіг програми концерту.

Величезна сцена була прикрашена ефектною емблемою фестивалю поезії, із стилізованою кобзою, пером, яке переходить у крило, а далі в національний прапор. По боках висіли наче великі вишиті рушники. Нас, гостей з-за кордону, посадили з одного боку сцени. (Постарася відтворити з пам'яті тих, хто там сидів: Б. Рубчак, Б. Бойчук, В. Вовк, М. Руденко, О. Зуєвський, Ю. Коломийец, М. Фішбеїн, Ю. Тарнавський, М. Каринник, Я. Славутич, О. Черненко, Я. Балабан, М. Ревахович і авторка цього репортажу). Вечором провадив Д. Павличко, з господарем були там також П. Мовчан, М. Вігнановський і В. Яворівський.

Д. Павличко почав словами: „Нас українців всього світу відвіку об'єднує лише один прапор, синьо-жовте знамено, яке оспівав свого часу геніальний Павло Тичина“. Далі виступали хори й солісти з програмною класичною та народною музикою Віри Вовк Л. Гват з Мюнхену проречувала вірш „Крути“ О. Стефановича. Б. Бойчук відчитав посланіє до „Золотого гомону“ В. Барки, який сам не міг прийти. Присутні поети діляться читали твори. Віри Вовк вручили премію ім. Франка за її перекладчу праці. Я мало пам'ятаю із свого виступу, бачила тільки як по головах аудиторії бігали прожектори телевізійні, десь біля дверей похитувався прапор. Була зворушена, що нас слухали й так вітали тут у столиці. Щось перехопило мене в горлі, сльози заступили очі...

Цей концерт, як і всі інші закінчився відспіванням „Ще не вмерла“.

Пізно ввечері гостювала ще у готельній кімнаті Михайла Руденка і Святослава Максимчука. З'їли добрий український хліб, сало, ковбасу, перць, була і чарка. Я побачила, як променило щастям обличчя Михайла Руденка і він тоді заявив, що планує залишитися в Україні.

Були ще інші авторські виступи. На літературно-мистецькому вечорі в Будинку художника читали твори

спершу т.зв. „Дізнати шестидесятники“, як от В. Голуборідко, Михайла Воробйов, Михайла Саченко, Василь Рубан, це в більшості поети, які попали в наеласку за часів Брежнєва й зовсім не друкувалися. Виступали й інші сучасні поети, що з'їхалися з усіх закутків України. Багато з них відомі у нас на Заході, як от Світлана Йовенко, Любов Голота, Геннадій Мороз, Галина Гордасевич, Тарас Мельничук і багато інших. Читали й ми, група з діаспори.

У соняшну неділю ми знову виступали разом, у „Зеленому театрі“ під відкритим небом. Через непорозуміння я спізнилася і прийшлося мені майже бігом пробігати до цього театру крізь товпу у Центральному парку культури й відпочинку. Там у той день газета „Вечірній Київ“ влаштувала щось в роді фестивалю, де продавали морозиво й інше добро, де виступали різні народні колективи, де крутилися кльовні й мільйонери. Вже в останній хвилині Олесь Лупій витягнув мене задихану на сцену. Майже весь фестиваль був під знаком вічного поспіху і цікавих несподіванок.

Всюди обдаровували нас квітами й в моїй кімнаті було кілька фляконів з величезними японськими хризантемами, з жоржинами й з моїми найбільш улюбленими п'яталками айстрами.

Оригінальний був вечір молодих поетів. На програмі видні такі напеси: „Запрошуємо Вас на вечір молодих поетів молодого української поезії, граде яесь воно мугуте покоління, а виявилось жарту за участю найзвичайніших бардів, лідерів найпомітніших поетичних течій, новоспечених членів Спілки, письменників і відомих літераторів, діятелів мистецтва, козаків і прескрасних пав, традиціоналістів і скадальців“. У першій частині читали традиційні поети, які пишуть зовсім по-сучасному і які знають також у нас на Заході: І. Римаук, І. Маликович, В. Гарасим'юк й інші.

Продовження буде.

ЗАКЛИК

ДО УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДИ

Американці за Демократію в Україні закликають українську громаду до негайної акції оборони народного депутата Львівщини Степана Хмари, якого Верховна Рада Української ССР позбавила депутатської недоторковості, щоб уможливити його арешт та відкрити проти нього судову справу. Цю постанову прийняла реакційна більшість Верховної Ради 14-го листопада під кінець вечірньої сесії без відповідних дебат, без розслідування справи спеціальною парламентською комісією і акції без потрібного кворуму депутатів. В цей спосіб пануючий партпарат розплатився з С. Хмарою за його оборону жінки, яку брутально вдарив полковник МВС Грігор'єв. Цю ганебну постанову прийняла Верховна Рада на внесок-донос прокурора УССР Потєбенська та начальника карного розшуку МВС Кондрататєва в останній пів години наради, якими проводив Леонід Кравчук.

Під сучасну пору народний депутат С. Хмара є у в'язниці. Його тримають в ізоляторі без права комунікації навіть з його дружиною. Коли в додатку до цього візьмемо до уваги посилену акцію письмових та телефонічних погроз, ведену проти демократичних народних депутатів, то прийдемо до висновку, що пануюча партократія та імперські шовіністи рішили в зародку здупити прояви демократії, які щойно відроджуються в Україні.

Ми закликаємо кожного члена української громади в ЗСА стати в обороні процесу демократизації України, який московські шовіністи та їх вислужники в Україні намагалися підступом, моральним та фізичним терором зупинити.

Висилайте письма та телеграми протесту до Президента, державного секретаря та членів Конгресу, щоб вони боронили доступними їм засобами С. Хмару, над яким знову МВС планує вчинити політичну розправу.

Не дозволяйте, щоб дійсні вибрані українського народу, дійсні носії демократії, знову опинилися в советському ГУЛагу.

Володимир Літинський, голова
д-р Ліда Тарнавська, секретар

Вячеслав...

(Закінчення зі стор. 1)

текст заяви засудженої Марчак І.А. на ім'я начальника колонії ч. 2 Баглейського Райвідділення внутрішніх справ, де розповідається, хто така Любов Жирна, котра називалась „Фрау Одес“, коли благала Степана Хмару захистити її від кривдника, ака заставши на полковника Григор'єва.

Після інциденту „фрау“ зникла і, як з'ясувалося, за вказаною нею адресою ніколи не проживала. Та заховати назавжди їй не вдалося.

Тим часом у Києві заарештовано уже п'ять осіб, які брали участь у затриманні полковника Григор'єва, а газета „Правда України“ з 13-го листопада надрукувала велику статтю на захист полковника та за напаками на Степана Хмару.

З кімнати в готелі, де зупинилася дружина С. Хмари, під час її відсутності викрадено нотатник її чоловіка.

Як повідомив Сергій Жижко, кореспондент пресової служби УРП, у Києві 22-го листопада невідомий чоловік зателефонував до народ

ного депутата України Володимира Коліня та висловив погрози.

Комуністи...

(Закінчення зі стор. 1)

цію в Україні та в ССР, яка обумовлена загальним наступом консервативних сил. В таких умовах, на думку депутатів, будь-які масові акції можуть бути використані апаратом для подальшого нагнітання напруженості. Однак громадяни все ж виявляють активність, оскільки всі обурюють триденне відраження до Києва прокомуністичних делегацій на державні гроші, з метою оборонити полковника Григор'єва та розправитися з народним депутатом С. Хмарою.

В різних містах, невідомо за чіми вказівками, відключено телефонні активістів незалежних організацій та незалежних українських пресових центрів. Почали також надходити повідомлення, що ветерани КПСС в Україні забезпечуються товарами та продуктами на пільгових умовах, в той час, як багатодітні матері та звичайні люди не мають нічого.

ЕКСПЕРТИ ЗАЯВЛЯЮТЬ, що Кейп Каневрал звідкіль запуснено у простір біля двох сотень комерційних ракет, с вже перестаралим. У теперішній час, як з дня на день зростає закордонна конкуренція, якщо не здобудеться нових інвестицій, щоб забезпечити Кейп Каневрал найновішими обладнаннями, то клієнти, які вживають цю базу для випускання ракет, що їх уживають комунікаційні фірми, не зможуть їх обслуговувати відповідно до вимог вже в дуже короткому часі.

УКРАЇНА ПРОБУДЖУЄТЬСЯ! ДОПОМОЖІТЬ ЇЇ ВКЛАДОМ ВАШОЇ ДИВІДЕНДИ У ФОНД ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ — УНС!

ВІСТІ З ОТТАВИ

У середу, 24-го жовтня со вєтська амбасада в Оттаві влаштувала пресову конференцію з нагоди передачі канадського танка з Другої світової війни канадському воєнному музеєві. Цей танк було знайдено на дні річки в селі Телєпіно Черкаської області на Україні. Танк марки „Валентайн“ був випущений в Монтреалі, Канада, і разом з сотнями інших танків доставлений до Советського Союзу через північний порт Мурманськ в 1943 р. На дні великої річки, в намулі, канадський воєнний танк зберігся в досконалому стані і мешканці села Телєпіно вирішили подарувати його канадському воєнному музеєві, який вже давно шукав за танком цього типу для своєї колекції. У зв'язку з цим канадська делегація від воєнного музею і від фабрики, яка цей танк продукувала, виїхала до села Телєпіно на Україні, де відбулась формальна передача Канаді цієї пам'ятки з Другої світової війни.

тора східнохристиянських наук для українських та інших студентів, а також займатиметься видаванням книжок, наукових журналів та інформативних листків українською та англійською мовами.

Восьмого листопада ц. р. оттавська громада мала ще одну зустріч з гостями з України. Цим разом це були представники молодшого покоління, а саме: Тарас Чорновіл, редактор газети „Молода Україна“ та член обласної Ради народних депутатів, і Роман Козій, активний провідний член молодіжних організацій у Львові. Вони прибули до Канади на запрошення Українського Національного Об'єднання. У своєму виступі гості подали цікавий огляд найсвіжіших подій на рідних землях, особливо розказали про голодівку українських студентів у Києві, які своєю рішучою акцією добились реєстрації голови українського уряду Віталія Масоли та серії інших уступок з боку консервативного правління УССР.

У неділю, 28-го жовтня, д-р Григорій Логвин, відомий знавець та історик українського мистецтва й архітектури, виступив з доповіддю у приміщенні українського католицького собору про архітектуру українських церков, які ще збереглися на рідних землях. Виступ д-ра Логвина був організований місцевим відділом Товариства Українських Канадських професіоналістів і Підприємців.

На запрошення місцевого відділу Українського Національного Об'єднання, в понеділок, 29-го жовтня, виступив в Оттаві ще один гість з України, колишній політичний в'язень Євген Грицяк. У зворушливій доповіді Грицяк розказав про систему советських каторжних таборів, а особливо про табори в місті Норильську, де він брав активну участь у страйку, який відбувся в червні 1953 р. В цьому страйку, про який багато писав у своїх споминах Данило Шумук і про який Олександр Солженіцин згадує у своїх творах, українські політичні в'язні відіграли велику роль. Не зважаючи на капітуляцію страйкарів, вони добились змін і поліпшень у трактуванні політичних в'язнів.

В четвер, 1-го листопада, в Інституті Митрополита Андрея Шептицького при Оттавському університеті св. Павла, відбулося урочисте святкування в річницю смерті Митрополита Андрея.

Інститут Східнохристиянських студій ім. Андрея Шептицького був заснований з ініціатииви о. Андрія Чировського при університеті в Чикаго в 1986 р. Праця цього інституту проводилася головним чином під час інтенсивних літніх курсів. Щоб поставити інститут на сильніші підвалини, було вирішено перенести його до Оттави, де підписано договір з оттавським університетом св. Павла.

Праця інституту в Оттаві дасть можливість українським католицьким питомцям відвідувати акредитовані курси в рідній традиції. Будуть постійні лекції на університетському рівні для духовенства та інших працівників усіх єпархій Канади. Інститут також буде надавати наукові ступені бакалавра, магістра та доктора.

Д-р Юліан Радій
САМБІРСЬКА БОГОРОДИЦЯ
МОНОГРАФІЯ
Стоп 81 чина \$5.00
SVOBODA BOOK STORE
30 Montgomery Street
Jersey City, NJ 07302
Мешканці штату Нью-Джерсі зобов'язані 7% податку.

Того самого вечора у приміщенні протестантської церкви відбувся концерт, організований посольством УСР в Оттаві, на якому виступила мистецька група музики і танцюристів з Івано-Франківська, а також соліст Дмитро Гнатюк. У програмі було сказано, що прихід з добровільних датків на концерт буде призначений для жертв чорнобильської катастрофи.

Ще в 1986 р. пластова станція міста Оттави збирала певні фонди на реставрацію заборонених могил членів уряду та воїнів Української Народної Республіки, які були поховані у Варшаві, Польща. За часів комуністичного уряду ці могили були в цілковитому занедбанні, але завдяки старанням д-ра Миколи Савицького з Варшави та при фінансовій допомозі благодійців з Оттави вдалося зберегти і відновити цілий ряд пам'ятників на варшавському цвинтарі. В неділю, 11-го листопада, в залі українського католицького собору, була виставка фотографій відновлених пам'ятників, а також доповідь Віктора Головача про життя українців у Польщі.

Четвертого листопада ц. року прем'єр-міністр Канади Браян Малрун вибачився в імені уряду та канадського народу перед Конгресом Італійських Канадців за кривди, заподіяні канадцям італійського роду під час Другої світової війни. В зв'язку з цим Конгрес Українських Канадців звернувся до прем'єр-міністра з домаганнями, щоб канадський уряд також визнавав, що під час Першої світової війни тисячі українських імigrantів, які прибули до Канади на запрошення тодішнього канадського уряду і які сумлінно працювали в тяжких умовах, були несправедливо інтерновані на протягом шести років переслідувані. В зв'язку з цим багато з них втратили свої майно, а деякі були депортовані. Однак на більшість кривд було несправедливо принижено все його українського суспільства в Канаді, що відбили навіть на наступних поколіннях поселенців.

У вівторок, 13-го листопада, під час зустрічі прем'єр-міністра з делегацією Конгресу Українців Канади в Едмонтоні, Браян Малрун публічно заявив, що він готовий вибачитися в Палаті Громад за кривди і зневаги, яких українці зазнали під час Першої світової війни.

Степан Яворський

В Свободі ч. 224 з 23-го листопада 1990 р. в некролозі бл. п. Йосифа Михайловича Хроновича має бути дочка АННА НАСАДЮК, А НЕ МАСАДЮК.

Ділимося сумною вісткою з родиною, приятелями, союзовою і спортовою громадою, що в суботу, 24-го листопада 1990 р. в Пармі, Огайо на 69-му році життя відійшов у вічність

бл. п.

ЯРОСЛАВ ФІШЕР

секр. 346 Відділу УНС при УАСТ Львів.

Залишений в смутку:

дружина — КЕРОП

сини —

МИХАЙЛО

СТЕФАН

дочка — НАТАЛКА

та ближча і дальша родина в ЗСА й Україні

ПОХОРОН в середу, 28-го листопада 1990 р. з церкви св. Андрея на цвинтарі св. Петра і Павла, Парма, Огайо.

ПОДЯКА

З волі Всевишнього 29-го вересня 1990 року в Чикаго, на 74-му році життя відійшов від нас назавжди наш дорогий МУЖ, БАТЬКО, ДІДО, БРАТ І ШВАГЕР

бл. п. д-р

ОЛЕКСАНДЕР ФАРІОН

НА ШКОЛУ СВ. МИКОЛАЯ

По 50.00 дол. — Д. Балух, І.Ю. Хилка, З.С. Кецалі;
40.00 дол. — П.І. Савка;
30.00 дол. — Д.В. Мінкович;
по 25.00 дол. — М.Ю. Ожга, Р.О. Сацюки, Н.О. Попович, С. Крупкова, П.В. Вигінні, В.Х. Таран, У.О. Гриневич, Д.Х. Григорчук, А.С. Горчинський;
по 20.00 дол. — І.Мричук, В.З. Дичій, С.П. Кульчицький, А.А. Любич, М.Ю. Малецький, Л.Ткачук, І.П. Полохович, Ю.М. Миськів, М.Іванчик, Г.Медведько, Г.Янчин, З.Е. Бурчинський, Г.Г. Щербанюк, І.М. Лисейко, М.О. Харкевич;
по 10.00 дол. — Д.І. Менцінський, Х.О. Данилюк.

ПАТРІАРШИЙ ФОНД

По 25.00 дол. — З.М. Форович, О.Н. Андрущак, І.С. Данишин, О.Ф. Фальварк, А.Е. Андрус, Т.О.С. Софія, Б.Целевич;
по 20.00 дол. — Е.Бровар, В.Чучула, К.Борняк, Д.Вруський, А.З. Маринько, Я.Н. Хойнацька, Р.М. Вебб, І.Піщинська;
15.00 дол. — Б.А. Верн.

НА ЦЕРКВУ В УКРАЇНІ

350.00 дол. — Е.О. Фаріон;
по 25.00 дол. — М.О. Андрущак, О.А. Коверко, Г.Р. Павловський, М.Х. Пилипчук, Р.Г. Сосенки, О.Фальварк.

НА ОСЕРЕДОК СВВ. ВОЛОДИМИРА І ОЛЬГИ — ПАМ'ЯТНИК ТИСЯЧОЛІТТЯ

По 1.000 дол. — Я.Фаріон, І.М. Вислоцький, Р.Смек, О.Р. Яхторевич;
500 дол. — Сестрицтво Покрова Пресвятої Богородиці;
300 дол. — Р.З. Бігун;
по 200 дол. — Л.Кассараба, Р.А. Бупре, Е.О. Фаріон;
по 100 дол. — Братство св. Андрія, Братство св. Михайла, хор Прометей, О.С. Казанський, І.Камінська, Р.Х. Соболю, С.Станіслав, П.О. Теодорович, П.Шеремета, М.Н. Яхторевич, В.П. Лопатович, Т.М. Трусович, В.Т. Дмитраш, Я.І. Л. Бандури, Ю.П. Процик, Л.Басюк, В.Д. Маркус, А.Т. Бровар, С.К. Ганушкин, Т.З. Фаріон, Ю.Х. Фаріон, І.Городицька, М.З. Смордовська, А.Д. Левчик;
по 50 дол. — В.Ковальський, С.У.Павличенко, В.А.Хрептовський, Н.Целевич, Я.Д.Дикій, Н.Григорчук, М.Г.Колесник, М.К.Малецький, І.А.Комаровський, М.І.Смордох, П.М.Гриневич, А.П.Пунділ, Л.Е.Героїнін, Б.Ю.Доміно, В.А.Елішаєвський, Р.М.Козицький, В.М.Чижик, Е.М.Ковальський, Ю.М.Сосенки, Е.Біла, М.Винниченко, М.Вислоцька, Б.Дурбак, О.Міщанка, Я.К.Яворський;
по 40 дол. — М.Д.Яворський, В.П.Гаді;
по 30 дол. — М.М.Левчик, О.І.Караван, П.Пунділ, Г.Т.Куликівський;
по 25 дол. — О.І.Гарасовський, А.С.Кральчик, Н.Н.Кузич, Р.Г.Зайчик, О.О.Маркевич, І.С.Микитюк, О.Б.Попелі, М.Д.Семик, М.Семичин, В.Бережний, Б.М.Левчик, Х.М.Пилипчук, М.Пилипчук, Р.Г.Сосенки, О.Гладка, Р.Г.Павловський, А.Я.Гарасовський, В.Г.Огаренко, О.А.Коверки, К.Помірні, Г.Р.Синякевич;
по 20 дол. — М.О.Крижак, Д.М.Галан, Д.Н.Пасіка, Б.І.Вруський, А.М.Мельник, З.Косачевський, С.Я.Гриневич, І.Б.Максимюк, Г.Сіра, Р.А.Кобилицький, І.Кліш, Р.Андрушків, Б.Л.Іванчик, І.Г.Зварич, М.Павличин, К.Бобер, А.Кульчицький, В.Караван, Г.Загородна, Е.Бровар, О.З.Литвинишин, А.Н.Іванів, І.Юрійчук, Х.Цибірська-Ермигоф;
15 дол. — О.І.Шарун;
по 10 дол. — Б.І.Плещкевич, Б.П.Ветраль, М.С.Стрільчук, Бубнів, Д.Сендунь, М.Коверко, І.М.Булай, М.Церковняк, М.П.Коваль, М.Городицький, І.Пеняк, А.Б.Семик, В.Михайлишин, Р.П.Живак, М.Васко, Д.Максиміа, Р.Беняк, А.Титус;
по 7 дол. — О.Гриневич, Д.Олексюк, А.Полухович;
по 5 дол. — Н.Дембіцький, М.Голан, І.Ярема.

НА РУХ

По 50.00 дол. — П.В.Демус, М.С.Филипович, Ю.П.Сидор, М.О.Цибірський;
по 25 дол. — Б.О.Ткачук, Л.А.Куца, П.Бурчак.

НА НАШЕ ЖИТТЯ

по 50 дол. — Л.Шандра, М.Юзефович
по 25 дол. — 22-й Відділ СУА, П.Баско, Н.Даниленко;
по 20 дол. — М.Левчик, П.Самбірська, С.Залуцька;
15 дол. — Е.Струтинська;
по 10 дол. — П.Шеремета, Д.Менцінська.

Союз Українок Америки,
86-ий Відділ в Нью-Йорку, Н. Дж.
— влаштує —
РІЗДВЯНИЙ
БАЗАР
в неділю, 2-го грудня 1990 року
в залі під церквою св. Івана Хрестителя
719 Sandford Avenue в Нью-Йорку, Н. Дж.
від год. 8-ої рано — 2-ої по пол.
Виставка і продаж картин В. Васічка, Х. Головач-Дебаррі,
Х. Роплянд, А. Телєцької
Кераміка: Софія Зелік, В. Ковблянська, М. Бокало,
С. Васіляк
Скляні мистецькі вироби: І. Закаляк
Батик, інкрустовані речі, різдвяні картки, свічки, вінки, гердани, вишивки, тощо.
СМАЧНЕ ДОМАШНЄ ПЕЧИВО!

Наукове Товариство ім. Шевченка
в Нью-Йорку
запрошує членів українського громадянства на
ДОПОВІДЬ
СУЧАСНА УКРАЇНА І ПЕРСПЕКТИВИ
НА МАЙБУТНЄ — УЧАСТЬ МОЛОДІ
У ВІДРОДЖЕННІ УКРАЇНИ
яку виголосить
Тарас Чорновіл
головний редактор журналу „МОЛОДА УКРАЇНА“,
Народний Депутат до Львівської Обласної Ради
що відбудеться
у середу, 5-го грудня 1990 р., о год. 7-й веч.
в домі НТШ, при 63 Четверта авеню в Нью-Йорку
між 9 і 10 вулицями
УПРАВА НТШ

